

Literatura Catalana Moderna

Codi: 100672

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	OB	2	2
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Xavier Vall Solaz

Correu electrònic: Francesc.Vall@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap.

Objectius

Com a primera aproximació universitària a la literatura catalana dels segles XVI-XVIII, aquesta assignatura tindrà un caràcter bàsic, per bé que relativament complex i crític.

En el Grau en Llengua i Literatura Catalanes, es podran cursar dues optatives sobre aquesta època: Poesia Catalana Moderna i Teatre Català Modern i Contemporani.

En Estudis de Català i d'Espanyol, Estudis de Català i de Clàssiques, Estudis d'Anglès i de Català, o Estudis de Francès i de Català, Literatura Catalana Moderna és opcional, però, si no es cursa, s'ometen tres segles claus per a l'evolució de la cultura europea.

Aspectes primordials:

1. qüestionar el concepte de *Decadència* i determinar la incidència dels esdeveniments històrics en la literatura,
2. examinar l'aplicació de la periodització cultural (la terminologia, la caracterització dels moviments, els condicionants, els models, les particularitats...),
3. constatar la vitalitat de la literatura popular,
4. remarcar les tendències principals de la poesia, el teatre i la prosa,
5. conèixer els autors i les obres més representatius,
6. perfeccionar el comentari de text.

Competències

Llengua i literatura catalanes

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les a l'estudi dels textos de l'època moderna i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans moderns.
2. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
3. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
4. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
5. Descriure el context històric de la literatura catalana moderna i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
6. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
7. Elaborar textos crítics sobre les obres i les tendències de la literatura catalana moderna, amb el pertinent domini conceptual i metodològic, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període modern.
8. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
9. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
12. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
13. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
14. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
15. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
16. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
17. Redactar assaigs històrics i interpretatius sobre la tradició literària catalana moderna, i exposar i argumentar visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana moderna.
18. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

1. Revisió del concepte de *Decadència*. La situació de la cultura catalana, els prejudicis de la tradició historiogràfica envers aquest període, els inconvenients del terme i les alternatives
2. El Renaixement, la Contrareforma i el manierisme
 - 2.1. La poesia. Valeri Fuster, Andreu Martí Pineda, Gaspar Guerau de Montmajor, Joan Timoneda, Pere

Serafi i Joan Pujol

2.2. El teatre. Bartolomé de Torres Naharro, Joan Ferrandis d'Herèdia i Joan Timoneda

2.3. La prosa. Els epistolaris (Estefania de Requesens i els Borja), *l'Espill de la vida religiosa*, Joan Timoneda i Cristòfor Despuig

3. El barroc

3.1. La poesia. Francesc Vicent Garcia, Francesc Fontanella i Josep Romeguera

3.2. El teatre. Francesc Vicent Garcia, la comèdia burlesca (*La gala està en son punt* i les obres atribuïdes a Francesc Mulet) i Francesc Fontanella

3.3. La prosa. Les narracions del viatge de Pere Porter

4. El rococó, la Il·lustració i el neoclassicisme

4.1. La poesia. Francesc Tegell, Ignasi Ferrera i Guillem Roca i Seguí

4.2. El teatre. Menorca (Joan Ramis i Ramis), la Catalunya Nord i Guillem Roca i Seguí

4.3. La prosa. El baró de Maldà i Lluís Galiana

5. La literatura popular

Metodologia

Explicacions sobre el context històric, les tendències culturals i els aspectes més rellevants dels gèneres, els autors i les obres; discussió de qüestions problemàtiques i de les lectures i elaboració d'un treball monogràfic. El Campus Virtual servirà de suport.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i discussió de les lectures	52,5	2,1	1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 18
Tipus: Supervisades			
Comentari, oral o escrit, de lectures i debat de qüestions problemàtiques	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 18
Tipus: Autònomes			
Documentació, lectura, redacció i estudi	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 18

Avaluació

Els exàmens consistiran en temes i comentaris de text. Se n'acordarà la data a classe i s'anunciarà a l'espai Moodle de l'assignatura.

El treball monogràfic s'ha de lliurar en pdf mitjançant aquest espai Moodle, com a màxim, el 4 de maig, o, amb un punt de penalització, l'11 de maig. Cal que tingui entre 12.000 i 36.000 caràcters comptant els espais (amb les notes i la bibliografia) i tracti d'un dels temes següents:

1. Les concepcions amoroses de *Flor de enamorados* (*Flor d'enamorats*, València: 3 i 4, 1994).
2. Les dones en les cartes entre Estefania de Requesens i la seva mare (*Epistolaris d'Hipòlita Roís de Liori i d'Estefania de Requesens*, València: Universitat de València, 2003).
3. L'artifici del diàleg en *Los coloquios de la insigne ciutat de Tortosa*, de Cristòfor Despuig (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011).

4. La sàtira en el poema «Desengany del món», de Francesc Vicent Garcia (*Antologia poètica*, Santes Creus: Fundació Roger de Belfort, 1985, p. 37-58).
5. El teatre en *Amor, firmesa i porfia*, de Francesc Fontanella (*Tragicomèdia pastoral d'amor, firmesa i porfia. Lo desengany: poema dramàtic*, Barcelona: Institut del Teatre, 1988, p. 51-182).
6. El personatge de Vinblanc en *Rosaura*, de Joan Ramis i Ramis (*Teatre barroc i neoclàssic*, Barcelona: Edicions 62, 1982, p. 193-247).
7. La mentalitat del baró de Maldà manifestada en *El Col·legi de la Bona Vida* (Barcelona: Barcanova, 1993).
8. La picaresca en *l'Entremès de los fingits cegos* (*Entremesos mallorquins*, Barcelona: Barcino, 1995, p. 395-419).

Si es repeteix l'assignatura, s'haurà de triar un tema de la llista diferent.

No es podran recuperar ni el treball, ni la participació a classe ni els comentaris.

D'acord amb la normativa de la UAB, «En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0». Aquestes penalitzacions s'aplicaran a tota mena de còpia (inclòs el plagi). Es penalitzaran igualment tots els estudiant implicats.

S'obtindrà la qualificació de «no avaluable» si, sense superar l'assignatura, no se n'ha suspès cap activitat.

Si s'han completat almenys 2/3 parts de les activitats d'avaluació i la qualificació de l'assignatura està compresa entre 3,5 i 4,9, es tindrà dret a la reavaluació, la nota màxima de la qual serà 5, segons va establir el 2015 la Comissió de Docència del Grau en Llengua i Literatura Catalanes.

Es valoraran l'esforç, l'ús apropiat de les fonts, la lectura crítica, el criteri, l'aportació personal, l'adequació, els continguts, l'estructura, l'estil, la correcció... El treball ha de mostrar una lectura atenta de l'obra, amb citacions pertinents i ben referenciades.

Les notes s'aniran publicant a l'Espai Moodle i es podran revisar en hores concertades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens escrits	30+30	3,5	0,14	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Participació a les classes, comentari oral o escrit de les lectures a l'aula i un treball monogràfic	40%	4	0,16	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18

Bibliografia

Lectures

Dossier de textos teòrics o literaris.

SERAFÍ, Pere, *Poesies catalanes* (ed. de Josep Romeu i Figueras), Barcelona: Barcino, 2001, p. 58, 67-68, 71, 86-87, 97-102, 125, 130-134, 409, 136-137, 149-150, 144-148, 151-154, 172-175, 184-185, 218-220, 279, 287, 312-313 i 340-343.

FONTANELLA, Francesc, *Lo Desengany* (ed. de M. Mercè Miró), Barcelona: Bruño, 1995.

RAMIS I RAMIS, Joan, *Lucrècia* (ed. de Vicent de Melchor i Pep Balsalobre), Bellcaire de l'Empordà: Vitel·la, 2019.

Històries de la literatura catalana

BARGALLÓ I VALLS, Josep, *Literatura catalana del segle XVI al XVIII*, Barcelona: Teide, 1987.

GABRIEL, Pere, *Història de la cultura catalana*, vol. II-III, Barcelona: Edicions 62, 1996-1997.

MIRALLES, Eulàlia, *Del Cinccents al Setcents: Tres-cents anys de literatura catalana*, Bellcaire d'Empordà: Vitel·la, 2010.

RIQUER, Martí de; COMAS, Antoni; MOLAS, Joaquim (dir.), *Història de la literatura catalana*, vol. III-IV, Barcelona: Ariel, 1964.

RIQUER I PERMANYER, Borja de (dir.), *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, vol. IV-V, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1995 i 1997.

ROSSICH, Albert (dir.), «La literatura catalana entre el barroc i el romanticisme», *Caplletra*, núm. 9 (tardor 1990), p. 35-57.

-, *Panorama crític de la literatura catalana: Edat moderna*, Barcelona: Vicens Vives, 2011.

-, «Renaixement, Manierisme i Barroc en la cultura catalana», *Actes del VIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, vol. II, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989, p. 149-179.

ROSSICH, Albert; VALSALOBRE, Pep, *Literatura catalana moderna*, siglos XVI-XVIII, Madrid: Síntesis, 2011.

RUBIÓ I BALAGUER, Jordi, *Història de la literatura catalana*, vol. II-III, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985-1986.

SOLERVICENS, Josep (dir.), *Literatura catalana moderna*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Barcino / Ajuntament de Barcelona, 2016.

VALSALOBRE, Pep; ROSSICH, Albert, *Literatura i cultura catalanes (segles XVII-XVIII)*, Barcelona: UOC, 2007.

Diccionaris

BOU, Enric, *Nou diccionari 62 de la literatura catalana*, Barcelona: Edicions 62, 2000.

BROCH, Àlex, *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2008.

Bibliografies

DURAN, Eulàlia; SOLERVICENS, Josep, *Orientacions bibliogràfiques sobre literatura catalana moderna (1474-1833)*, Barcelona: UB, 1993.

<http://www.uern.cat>

<http://www.traces.uab.cat>